

پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد: بهناز صالح ابادی، ۱۳۹۶

فطرت اولیه و ثانویه از نگاه فلاسفه

منظور از فطرت، خلقت خاص انسان است که با دیگر موجودات تفاوت دارد. فطرت، سنگ زیرین معارف الهی و گوهر مباحث انسان‌شناسی است، به گونه‌ای که اگر مفهوم فطرت را از مباحث انسان‌شناسی حذف کنیم، کل ساختمان این دانش فرو می‌ریزد.

فطرت اولیه همان نهاد باطنی و سخت‌افزار نهفته در بشر است. فلسفه می‌گوید این فطرت سهم طبیعت است که مقدمات و زمینه انسان واقعی شدن را فراهم می‌کند. ولی انسان یک فطرت ثانویه هم دارد که مادرزاد است ولی پرورش و تربیت می‌خواهد. اگر تربیت نشود از بین می‌رود. دین یکی از کارکردهایش بیدار کردن و کلید زدن همین فطرت ثانویه است. حکما تربیت و بیدارسازی فطرت دوم را «تولد دوم» نامیده‌اند. از این رو تربیت صحیح که در آموزه‌های دینی از آن به عنوان «هدایت» تعبیر می‌شود عبارت است از راهنمایی انسان در مسیری و به سوی هدفی که با اقتضائات فطرت اولی او، که ودیعه الهی است سازگار و هماهنگ باشد و موجب شکوفایی نهال فطرت گردد. که این رسالت عظیم جز در مکتب وحی خداوند فطرت آفرین، ایفاء نخواهد شد. به عبارت دیگر، فطرت عامل اعتدال روح انسان است و همانگونه که با بیماری، بدن انسان از حد اعتدال خارج می‌شود روح نیز از نظر صفات اخلاقی به سمت افراط و تفریط متمایل می‌شود که فطرت محافظی برای روح انسان است که دچار انحراف نشود. از نظر روانشناسان عصر حاضر، حفظ تعادل و موازنه روح از جمله عوامل دستیابی به سلامت روانی و آرامش در زندگی است. کسب آرامش و سلامت روانی در نهایت منجر به رسیدن انسان به هدف و غایت زندگی و معناداری آن می‌شود. در این پژوهش به بررسی فطرت و انواع آن از نگاه فلاسفه می‌پردازیم و نظرات هر کدام را مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌دهیم.

کلیدواژه‌ها: فطرت اولیه، فطرت ثانویه، فلاسفه، انسان‌شناسی.

شماره‌ی پایان‌نامه: ۱۲۷۲۰۴۱۰۹۵۲۰۰۴

تاریخ دفاع: ۱۳۹۶/۰۷/۰۳

رشته‌ی تحصیلی: فلسفه و حکمت اسلامی

دانشکده: علوم انسانی

استاد راهنما: دکتر حسین بهروان

M.A. Thesis:

Primary and secondary nature from the perspective of the philosophers

The meaning of nature is a special creation of man that differs from other beings. Fright is the underlying ground of divine knowledge and the anthropological themes, so that if the concept of nature is removed from the anthropological issues, the whole building of this knowledge will collapse. The initial nature of the inner body and the hidden hardware in humankind. Philosophy says that this is the natural contribution that provides the basis for the realization of mankind. But man has a secondary nature that is congenital, but he wants to be nurtured. If not trained, it will disappear. Religion is one of its functions to wake up and touched the same secondary instinct. The intellectuals of education and awakening of the second nature are called "second birth". Hence, correct education, which is referred to in religious teachings as "guiding", is the guidance of man in a direction and towards a goal which is consistent with the requirements of his first nature, which is the divine gift, and which promotes the growth of the seedlings of nature. . This great mission will not be played out except in God's revelation. In other words, nature is the cause of the moderation of the human soul. As with the disease, the human body goes beyond moderation, the spirit also tends towards extremes in terms of moral attributes, which is a protective power for the human soul that does not deviate. From the point of view of psychologists of the present age, maintaining the balance and balance of the soul is one of the factors of achieving mental health and peace in life. Eating calm and mental health ultimately leads to the achievement of human beings for the purpose and purpose of life and its meaning. In this study, we examine the nature and types of philosophers and analyze each one's views..